

ARBOGA KOMMUN

Kvalitetsrapport läsår 20/21

Fasanen

Innehållsförteckning

1	Beskrivning av verksamheten	4
2	Sammanfattning från föregående år	7
3	Utvecklingsområden	10
4	Läroplansområden förskola	11
4.1	Normer och värden	11
	Nuläge - var är vi?	11
	Resultat.....	11
	Analys och bedömning	13
4.2	Omsorg, utveckling och lärande	14
	Nuläge - var är vi?	14
	Resultat.....	14
	Analys och bedömning	16
4.3	Barns delaktighet och inflytande	17
	Nuläge - var är vi?	17
	Resultat.....	17
	Analys och bedömning	18
4.4	Förskola och hem	19
	Nuläge - var är vi?	19
	Resultat.....	20
	Analys och bedömning	21
4.5	Övergång och samverkan	22
	Nuläge - var är vi?	22
	Resultat.....	23
	Analys och bedömning	23
4.6	Uppföljning, utvärdering och utveckling	24
	Nuläge - var är vi?	24
	Resultat.....	25
	Analys och bedömning	25
4.7	Förskollärares ansvar i undervisningen.....	26
	Nuläge - var är vi?	26
	Resultat.....	27
	Analys och bedömning	27
4.8	Rektors ansvar	28
	Nuläge - var är vi?	28

Resultat.....	30
Analys och bedömning	34
5 Barn-/Elevehälsa	36
6 Analys och bedömning	38
7 Kommande utvecklingsområden	43

1 Beskrivning av verksamheten

Fasanens förskola är belägen i Götlunda.

I juni 2021 var det 70 barn inskrivna i vår verksamhet. I grundbemanningen på Fasanens förskola är det för närvarande 9 tillsvidareanställda årsarbetare men under läsåret har bemanningen utökats med visstidsanställd personal i takt med att barnantalet ökat.

Förskolan Fasanen har i uppstarten av läsåret 2020/2021 påbörjat arbetet med Team, vilket innebär att vi delar barnen i 5 mindre grupsammansättningar under större delen av dagen med mellan 10-14 barn beroende på ålder. Varje mindre barngrupp har med sig två pedagoger som planerar och genomför aktiviteter utifrån vårt läroplansuppdrag tillsammans med barnen.

Grupperna heter: Orange, gul, blå, röd och grön.

Barnen har förutom tillhörighet i de mindre grupsammansättningarna även tillhörighet till en hemvist där bland annat hämtning och lämning sker. Hemvisterna heter Fasanen 1, Fasanen 2, Fasanen 3 samt Fasanen 4.

Fasanens vision samt ledord är:

"Upptäckarglädje för en hållbar framtid"

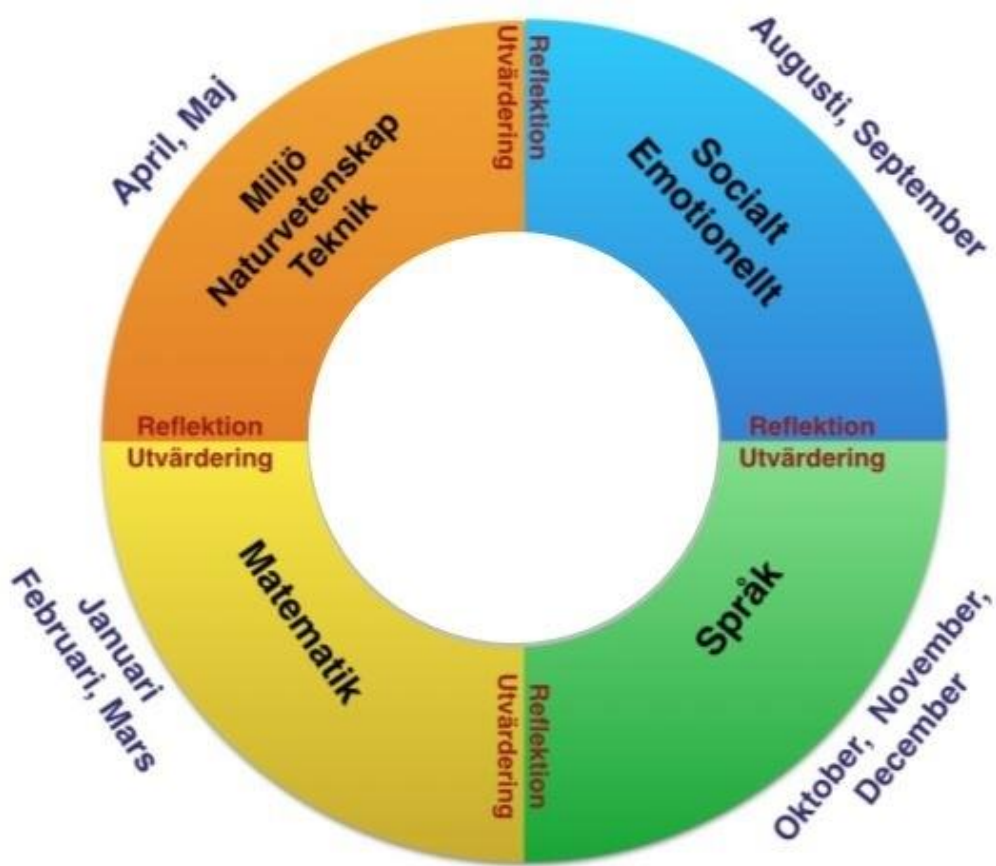
PEDAGOGISKT LÄRANDE, TRIVSEL OCH HÅLLBAR UTVECKLING.

Vi arbetar efter skollagen (2010:800) samt målen i läroplanen för förskolan (Lpfö 18) och där finns tydliga krav på att varje förskola ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete där verksamheten planeras, följs upp och utvecklas i förhållande till de nationella målen. Vi har även en del lokala mål och mått som kommunfullmäktige i Arboga kommun har beslutat kring som vi regelbundet följer upp och utvärderar i vår verksamhet.

Arbetslagen gör regelbundna kartläggningar, analyser, uppföljningar och utvärderingar av sitt arbete inom varje målområde. Utifrån kartläggningar och analyser skriver varje avdelning handlingsplaner med prioriterade mål för det kommande läsåret inom respektive målområde. Dessa handlingsplaner fylls sedan på med aktiviteter som följs upp och utvärderas regelbundet under läsåret. I handlingsplanerna finns även möjlighet att synliggöra och dokumentera eventuella avvikelser och brister som kan vara av vikt inför de slutliga utvärderingarna som sker i slutet på varje läsår. Handlingsplanerna med de prioriterade målen samt de regelbundna uppföljningarna samt utvärderingarna ligger till grund för enhetens kvalitetsrapport.

På det Södra området har vi ett årshjul som tydliggör vårt systematiska kvalitetsarbete. Vi arbetar med läroplanens mål på ett medvetet sätt under hela verksamhetsåret. Men för att tydliggöra och synliggöra arbetet ännu mer har vi i vårt årshjul färgmarkerade perioder då vi arbetar aktivt med "fokusområden" (Socialt och emotionellt, språk, matematik samt miljö, naturvetenskap och teknik) för att på detta sätt säkerställa att alla områden i läroplanen kommit med i vår utbildning under läsåret.

2 Sammanfattning från föregående år

Vi har ett välfungerande årshjul där arbetet med vårt systematiska kvalitetsarbete finns synliggjort. De kommunövergripande rutinerna för det systematiska kvalitetsarbetet är en bra hjälp och ett bra stöd i arbetet med att följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten i förhållande till våra mål. Arbetet fungerar bra ute i verksamheten och alla pedagoger är delaktiga i det systematiska kvalitetsarbetet. Rutiner och arbetsgången för det systematiska kvalitetsarbetet behöver gås igenom regelbundet för att öka medvetenheten hos pedagogerna kring hur arbetet hänger samman och för att utveckla och förbättra verksamheten på bästa sätt utifrån de förutsättningar som råder. Mer fokus behöver läggas på analysen, vad som fungerat bra och mindre bra i vår verksamhet, vad som har bidragit till framsteg, vilka mönster kan vi se, vilka lärdomar vi gjort samt hur vi har utvecklat vår undervisning i förhållande till våra mål.

En viktig lärdom som vi gjort är att verksamheten och det systematiska kvalitetsarbetet fungerar väl om man följer den struktur, de rutiner och den planeringen man enats om i sitt arbetslag och i sitt team. Det är även viktigt att arbetslagen och teamen hinner prata ihop sig med varandra om uppdraget, verksamheten och förhållningssätt. När man fördelar ansvarsområden samt håller fokus på uppdraget minskar arbetsbelastningen.

Implementeringen av nya läroplanen, Lpfö 18 har genomförts. Utvalda delar har belysts genom kollegialt lärande såsom undervisning, lek, omsorg, anknytning och hållbar utveckling. Utvärderingen visade att pedagogerna har ökat sin kunskap om uppdraget, är nöjda med upplägget av implementeringen och kan medvetet koppla sin roll för barnens utveckling och lärande. Vi ser en medvetenhet och ökad kunskap om pedagogernas olika roller i att utvidga barnens lek, hur viktigt det är att inta olika roller i olika situationer för att planera, guida, utveckla och medla i leken. Ett av önskemålen från pedagogernas utvärdering var att fortsätta arbeta med leken som verktyg vilket är inplanerat som kommande utvecklingsområde.

Barnkonvention blir lag 2020 och har uppmärksammats i utbildningen. Vi har introducerat utvalda artiklarna som ingår i konventionen med störst fokus på artikel 2, 3, 6 och 12. Pedagogerna har fått i uppdrag att uppmärksamma det vardagliga arbetet med barnens rättigheter. Första uppdraget handlade om att synliggöra och lyfta fram hur vi aktivt lyssnar på barnen och inkluderar deras tankar i utbildningen. Under våren har pedagogerna på arbetslagsträffarna haft kollegialt lärande kring artiklarna kopplade till ICDP som förhållningssätt i utbildningen.

Barnhälsoteamets fortbildning för samtliga pedagoger visar ett stort engagemang, både hos pedagoger som barn. Genom att satsa på tydliggörande

pedagogik ökar vi barnens kommunikativa förmåga och ger förutsättningar för alla att likvärdigt lyckas. Kartläggningen av ärenden i barnhälsoteamet visar att kommande utvecklingsområde blir att stärka pedagogernas roll i barns lek och samspel vilket även är ett önskat utvecklingsområde av pedagogerna.

Vägledarna kommer kompetensutvecklas av specialpedagog i främjande och förebyggande lek gällande inåtvända och utåtagerande barn. Även Skapande förskola projektet har fokus på drama och musik som verktyg i leken för att främja barns lärande, kreativitet och fantasi.

Förskolans lärmiljöer är i ständig förändring utifrån barngruppens intressen och behov. Pedagogerna har fått inspiration och input för arbetet med att skapa stimulerande lärmiljöer som på ett medvetet sätt ska stödja barns intressen och nyfikenhet. Vi måste hela tiden se till att lärmiljön är föränderlig och pedagogisk utmanande. Utifrån den rådande pandemin i samhället har vårens studiebesök ställts in. På grund av pandemin som infann sig under våren behövde en stor del av utbildningen förläggas ute. Det gjorde att det skapades lärmiljöer ute vilka tidigare inte fanns när material flyttades ut och utomhuspedagogiken utvidgades.

Då det gäller arbetet med Skolverkets riktlinjer för minskade barngrupper är vi på god väg att tillgodose riktlinjerna. Samtliga förskolor arbetar i team from hösten 20 och delar in barnen i mindre grupper under större delen av dagen. Forskning visar att personalens utbildning och kompetens är den viktigaste kvalitetsfaktorn i förskolan samt barngruppens sammansättning. Det är angeläget att det inte blir för många relationer för barnen att förhålla sig till under en dag, framförallt har de yngsta barnen mest att vinna på att vara i mindre barngrupper.

IKT pedagogerna och lärspridarna sprider goda exempel och får med sig olika uppdrag som de ska utföra tillsammans med kollegor och barn. En del förskolor har kommit längre i detta arbete än andra men organisationen med lärspridare möjliggör att digitala verktyg används likvärdigt på samtliga förskolor. Under läsåret har vi även arbetat med animering genom projektet Skapande förskola i samverkan med Kulturskolans filmlärare. Detta har bidragit till en ökad kompetens och en förståelse för ännu ett givande IKT verktyg i arbetet med barnen. Utmaningen blir att samtliga pedagoger som inte deltagit i projektet ska lära sig Imotion som digitalt verktyg samt att uppmärksamma och hålla fokus på forskning kring användandet av digitala enheter för yngre barn. Hur vill vi förhålla oss till vårdnadshavares synpunkter och hur använder vi oss av digital förstärkning?

Det finns många sätt att försöka skapa glädje på en arbetsplats, en viktig del i det pusslet är att vi arbetar aktivt med arbetsmiljön och värdegrunden PUMI. I förskolans vardag är det stundtals hög arbetsbelastning och det krävs en flexibilitet i uppdraget. Många ser arbetsglädje som en viktig faktor för att

kunna balansera upp arbetets förutsättningar kontra uppdragets krav och riktlinjer. I samråd med arbetsmiljögruppen och hälsoinspiratorerna arbetar vi med att fokusera hur vi kan bibehålla och utveckla arbetsglädjen ute på förskolorna. Att vi ser till att arbetet ger energi, är meningsfullt och upplevs roligt på riktigt.

Vi har under många års tid haft arbetstid på måndagar till 18:00 för att skapa förutsättningar så att alla arbetslag ska kunna ha planerings- och reflektionstid inom ramen för arbetstidslagen. Vi har tidigare fått signaler om att måndagskvällarnas schemaläggning påverkar utbildningen, arbetsmiljön, schemaläggning och bemanningen på avdelningar och förskolor på ett negativt sätt då måndagen slukar många arbetstimmar. Under hösten provade vi ett nytt koncept gällande våra måndagstider, att enbart till 18:00 varannan måndag. Utifrån utvärderingen har det gett positiva effekter på upplevd arbetsmiljö och bemanning. Vi möter pedagogernas önskemål om att ytterligare prova detta koncept under våren och behöver vara tydliga med prioritering och planering av arbetsplatstiden. Hur ska mötestiden arrangeras och vilka teman behöver lyftas? När den gemensamma tiden för samtal minskar behöver prioriteringar göras för innehållet. Vårens utvärdering av måndagstiden visade att flera ville återgå till varje måndag vilket ska inplaneras till kommande läsår.

Arbetet med Hållbar utveckling har gett en fördjupad insikt i att vi behöver arbeta mer medvetet för att inkludera hållbart tänk i alla situationer i det dagliga arbetet. Att skapa hållbarhet i såväl sociala, ekonomiska som resursanvändning. Studiebesöket på Kreativt återvinningscenter gav en insikt i att vi behöver arbeta vidare med kulturen för produktion, att skapa gemensamt och kunna återanvända materialet flera gånger om. En utmaning är hur kan vi samarbeta mer med andra aktörer vad gäller återbruk och arbeta vidare med att bli kemikaliesmarta förskolor som använder sina resurser på ett mer medvetet och hållbart sätt?

Vårens annorlunda samhälle med en pågående pandemi har påverkat förskolornas organisation och handlingsförmågan. Kriser innebär trots allt nya möjligheter, pedagogerna har fått nya rutiner och utifrån detta hittat nya vägar som tryggt och säkrat barnens vistelse i förskolan. För mig som rektor är det väsentligt att inte låta mig lamslås av oro utan istället försöka höja blicken, se framåt och ta tillvara på de kreativa idéerna som föds ur den omvälvande Coronakrisen. Tillvaron kanske inte blir exakt som förut därför är det viktigt att vi alla håller i och håller ut, vad är lärdomen till morgondagen?

3 Utvecklingsområden

- Utveckla, omsätta och förankra Fasanens vision.
- Implementera förskolans gemensamma vision. Att lyfta andra till sitt bästa jag, genom kollegialt lärande.
- Synliggörande dokumentation genom processvägg.
- Förtydligande pedagogik, TAKK och bildstöd.
- Stärka pedagogernas roll i barns lek och samspel. Vägledarna kompetensutvecklas i främjande och förebyggande lek gällande inåtvända och utåtagerande barn. Skapande förskola projekt för förskolans med drama och musik som verktyg i leken för att främja barns lärande, kreativitet och fantasi.
- Stärka förskolläraernas ledarskap, att leda kollegor.
- Fortsatt arbete med organisation utifrån Skolverkets rekommendationer för minskade barngrupper utifrån varje förskolas förutsättningar.
- Arbetsglädje, feedback, stresshantering och återhämtning.
- Resursfördelningsmodellen, transparens och förståelse för budgetarbete.
- Utveckla arbetsformer och rutiner för att dokumentera, reflektera, planera och följa upp verksamheten systematiskt i arbetslagen.
- Utveckla lärmiljöer.

4 Läroplansområden förskola

4.1 Normer och värden

Nuläge - var är vi?

Värdegrundsarbetet är en viktig del i förskolans verksamhet och vi jobbar ständigt med dessa frågor, både i arbetslagen och i barngrupperna. Vi är närvarande och lyhörda för barnens intressen och behov.

Vi stöttar, bekräftar och uppmuntrar barnen i olika situationer under dagen. Vi arbetar mycket för att stärka varje barns självkänsla och skapa förutsättningar så att alla barn kan utvecklas så långt som möjligt utifrån sina behov och förutsättningar. Vi delar in barngrupperna i mindre konstellationer under dagen så att alla ska bli sedda, bekräftade och få möjlighet att påverka sin dag på förskolan.

Prioriterat mål läsåret 2020/2021:

- Att stärka barnens självkänsla.

Under hösten startade arbetet med att kartlägga verksamheten tillsammans med barn och vårdnadshavare när det gäller arbetet med Planen för likabehandling och mot kränkande behandling. Kartläggningen genomfördes via trygghetsvandringar, intervjufrågor, trygghetssamtal samt observationer.

Mål för läsåret 2020/2021 Planen för likabehandling och mot kränkande behandling:

- Mål med förskolans arbete mot kränkande behandling är att alla barn har rätt att känna sig trygga i förskolan, bemötas med omtanke och respekt och inte utsättas för diskriminering, trakasserier eller någon form av kränkande behandling.
- Att pedagogerna ska vara närvarande och sprida ut sig både ute och inne.
- Att bjuda in alla vårdnadshavare på trygghetssamtal under höstterminen och utvecklingssamtal under vårterminen.

Resultat

Måluppfyllelsen är god inom området normer och värden.

Vi har delat upp barnen i mindre gruppsammansättningar under hela dagen för att lättare kunna se varje barns enskilda behov och kunna stötta dem i sin utveckling och i sitt lärande. Detta har även bidragit till att vi kunnat nyttja våra lokaler på bästa sätt.

Barnen har varit indelade i fasta gruppkonstellationer vilket lett till en ökad trygghet och självkänsla. Vi har på detta sätt skapat goda förutsättningar för att

kunna se alla barn, bekräfta dem och arbeta förebyggande för att minska konflikterna. Vi har även noterat att ljudnivån minskar då det är mindre barn i grupperna som befinner sig i inomhusmiljön samtidigt.

Vi pedagoger har varit närvarande och har hela tiden försökt vara där barnen är både inomhus och utomhus för att kunna stötta och förebygga eventuella konflikter som kan uppstå men även finnas till hands som ett stöd i olika leksituationer.

På grund av det rådande läget med pandemin har vi förlagt utbildningen till stor del utomhus under hela detta läsår.

Vi har haft bestämda sittplatser för både barn och pedagoger vid t ex lunchen, för att skapa trygghet och kontinuitet.

Vi pedagoger använder oss av ICDP som förhållningssätt och vi ser att det har en god effekt i vårt arbete.

Det är viktigt att alla barn får chansen att bli trygga på sin avdelning och i sin grupp. Vi vill att alla barn ska få möjlighet att lyfta sina åsikter och tankar samt att de ska våga säga sin mening i leken och i verksamheten. Vi lär barnen det är viktigt att lyssna på kompis som säger nej och om man inte vill något säga STOPP-visa stopphanden.

Vi har arbetat medvetet med att lyssna på varandra och vänta på sin tur. I samlingen i smågrupperna tränar barnen på att vänta på sin tur tex genom att välja sång ur sångpåsen och lyssna på den som väljer frukt. Vi tränar på att lyssna på den som pratar nu.

Vi har arbetat aktivt med värdegrundsfrågor. Vi arbetar ständigt för att skapa goda relationer till barn, vårdnadshavare och kollegor. Vi har samtalat med barnen om hur man är en bra kompis och hur man är goda förebilder. Vi har arbetat med kompistema där olika aktiviteter använts för att sammanfoga barngruppen. Under hela dagen bekräftar vi barnen när de gör någonting bra, tex hjälper en kompis, berättar om någon är ledsen, tröstar.

Vi har använt oss av materialet "Tio små kompisböcker" och " Tio kompisböcker" som är baserade på barnkonventionen för att stärka barnens självkänsla. Vi har bland annat uppmärksammat böckerna som handlar om och belyser "lika värde" och "ett eget namn".

Vi upplever att de äldre barnen har blivit tryggare vid måltiderna när vi använt oss av timglas-metoden och förfinat den genom att använda oss av klockan då de blev så fixerade på timglasets när tiden skulle ta slut.

Vi har arbetat med känslor och integritet tillsammans med barnen, där vi bland annat använt materialet Stopp min kropp samt känsloupplagarna. Vi bekräftar barnens känslor och talar om att det är ok att vara arg, glad, ledsen mm. Vi är

närvarande pedagoger, både ute och inne som ett stöd för barnen. Då minskar vi konflikter och lär barnen att sätta ord på sina känslor. Vi får en ökad medvetenhet i vår roll som pedagoger när vi har reflekterat och diskuterat förhållningsätt och det har gett positiva avtryck hos barnen.

Vi ser att barnen har tagit till sig vårt arbete kring normer och värden som exempel turtagning, att dela med sig och "Stopp min kropp", rättvist/orättvist.

I och med den rådande covid-19 pandemin har vi pedagoger vid hög personalfrånvaro hjälpts åt över hemvisterna, för att hålla utbildningen igång. Det har fungerat bra då vi har haft en väl förankrad värdegrund och förhållningssätt gentemot barnen. Vi har reflekterat och diskuterat fram ett fungerande förhållningssätt inom området normer och värden. ICDP har varit en bra hjälp under året.

Vi har strukturerat om i lärmiljön för att barnen ska få möjlighet till att stanna kvar en längre stund i leken och att de ska känna sig trygga i leksituationen.

Analys och bedömning

Värdegrundsarbetet är en viktig del i förskolans utbildning och vi jobbar ständigt med dessa frågor, både i arbetslagen och i barngrupperna. Vi är närvarande och lyhörda för barnens intressen och behov.

Vi ser positiva effekter i att dela upp barnen i mindre grupper. Vi ser då alla barn och läroplanens och årshjulets olika teman blir lättare synliga och det blir mer lättarbetat för pedagogerna. Vi ser även att barnen har lättare att uttrycka sig i mindre gruppkonstellationer och att vi då får en bättre dialog tillsammans med barnen.

Vi har varit aktiva pedagoger som är där barnen är, närvarande. Vi har förändrat och anpassat miljön flera gånger för att förebygga kränkande behandling och för att skapa en god lärmiljö för våra barn. Utomhus har vi delat upp gården i "zoner" för att fördela och sprida ut all personal så vi finns nära barnen.

Vi arbetar dagligen med att uppmärksamma barnen på hur man är en bra kompis och hur man förhåller sig till varandra.

Vi är närvarande pedagoger och har en samsyn för vår utbildning i förskolan. Alla barn är allas barn. Det ger en trygghet för både barn och vuxna.

Arbetsättet i våra Team har inte varit praktiskt genomförbart i den mån vi önskat, då vi har haft en pågående pandemi med en stundtals hög personalfrånvaro.

Gemensam reflektion och planering är grunden för en väl fungerande utbildning och trots att vi inte fått till en fungerande schemalagd reflektionstid

har vi prioriterat att samtala om dessa frågor i arbetslaget under måndags ALT mötena. Arbetet med normer och värden är en pågående process under året som ständigt behöver diskuteras och ventileras i arbetslaget för att hållas levande.

En framgångsfaktor som vi kan se ger effekt i arbetet med normer och värden är att ge barnen positiv uppmärksamhet när de till exempel är bra kompisar. Att uppmärksamma det positiva ger ringar på vattnet och ökar de goda "handlingarna".

Vi ser även att det är viktigt att komma ihåg att vi vuxna är förebilder. Det är viktigt att vi är positiva mot varandra och att vi är lyhörda för det vi förmedlar sinsemellan och håller oss till det vi enats om. ICDP är verkligen ett bra verktyg i vårt arbete.

Vi vill under kommande läsår komma igång med arbetet med Team under delar av dagen.

4.2 Omsorg, utveckling och lärande

Nuläge - var är vi?

Vi vill locka våra barn till lek, lärande och utveckling där barnens intressen ligger som grund. Vi arbetar ständigt med att utforma och anpassa miljön och verksamheten. Barnens erfarenheter och intressen ligger till grund för hur verksamheten planeras och genomförs.

Lärdomar som vi har tagit med oss från föregående års kvalitetsrapport - Vi har erfarit att arbeta i smågrupper är mer gynnsamt för barnen, då det finns mer utrymme för samtal mellan barnen och mellan barn och oss pedagoger.

Vi kan också se att det ges fler möjligheter till ett mer utforskande arbetssätt när barnen delas i mindre gruppammansättningar där barnen får utrymme till att prova och utforska materialen som vi har använt oss av i vår undervisning, där även de digitala verktygen har fått en mer naturligt del.

Vi har också upplevt att barnen behöver en strukturerad vardag där rutiner och regler blir tydliga. Vi upplever att tecken, bilder och dagsscheman är ett bra sätt att förtydliga detta för alla barn.

Vi har uppmärksammat i vår gruppinventering att flera av våra barn har behov av att utveckla sitt språk och sin kommunikationsförmåga.

Prioriterat mål läsåret 2020/2021:

- Arbetar med att stärka barns språkliga förmåga.

Resultat

Måluppfyllelsen är god inom området omsorg, utveckling och lärande.

Vi har under läsåret arbetat med vårt gemensamma prioriterade mål att stärka barns språkliga förmåga. Vi har använt oss av bildstöd och tecken som stöd, TAKK i vår vardag och i våra undervisningssituationer.

Under hela dagen har vi arbetat medvetet med språket genom att använda ett så brett och varierat språk som möjligt tillsammans med barnen. Genom att lyssna på varandra och ställa frågor visar vi att vi är intresserade av vad barnen berättar. Vi försöker skapa många goda tillfällen för samtal. Stunder som tex blöjbyte, påklädning och måltidssituationer är bra tillfällen där sång, rim och ramsor och samtal sker tillsammans med barnen.

Vi anpassar och förändrar lärmiljöer efter barnens behov och intressen.

Vi arbetar medvetet för att alla barn ska kunna uttrycka sina åsikter och tankar. Vi delar barnen i mindre gruppsammansättningar under större delen av dagen så att alla får möjlighet att komma till tals i det som vi för tillfället arbetar med.

Barnen delas även in i mindre grupper så alla får möjlighet att prova och utveckla sin lekförmåga tillsammans med pedagoger och andra barn.

Vi upplever att detta arbetssätt med att dela barnen i mindre grupper främjar alla barn och oss pedagoger i alla undervisningssituationer som sker under dagen.

Den rådande läget med pandemin har fortsatt påverkat vår utbildning, planering och organisation under hela läsåret 2020/2021. Vi har fått ändra och anpassa vårt arbetssätt för att skapa trygghet och säkerhet för våra barn då det periodvis varit en hög frånvaro bland både barn och personal.

Då vi inte fått till någon schemalagd reflektionstid varken i arbetslaget eller egen reflektionstid har uppföljningarna inte kunnat genomföras i den omfattningen vi önskat.

Under läsåret har vi inte haft något speciellt tema då vi har förlagt en stor del av utbildningen utomhus på grund av pandemin. Utbildningen har sett annorlunda ut då vi har erbjudit barnen mer spontana aktiviteter utomhus än i förhand planerade aktiviteter.

Barnen har under läsåret fått goda möjligheter i att utvecklas i den sociala leken. De har fått en större möjlighet att leka med barn från de andra avdelningarna/hemvisterna när vi erbjudit aktiviteter utomhus. Vi kan även se att de har stannat kvar i leken en längre stund.

Vår processvägg var tänkt att fungera som ett stöd i vårt utvecklingsarbete och vara ett bra underlag som vi skulle kunna använda medvetet vid våra gemensamma reflektioner tillsammans med barnen. Tyvärr har vi inte kommit igång med arbetet med processväggen i den utsträckningen som vi önskat. Vår förhoppning är att detta arbete återupptas till hösten igen.

Analys och bedömning

En framgångsfaktor som vi kan se i vårt arbete är att dela barngruppen i mindre konstellationer under dagen där det finns ansvariga pedagoger med. I dessa mindre grupper syns varje barns utveckling och lärande tydligare. Att arbeta i smågrupper är mer gynnsamt för barnen, då det finns mer utrymme för samtal mellan barnen och mellan oss pedagoger och barnen. Vi kan också se att det ges fler möjligheter till ett mer utforskande arbetssätt där barnen får utrymme till att prova och utforska material som vi har använder oss av i vår undervisning.

Vi upplever att barnen behöver en strukturerad vardag där rutiner och regler blir tydliga. Vi upplever att tecken, bilder och dagsscheman är ett bra sätt att förtydliga detta för alla barn.

Vi kan se att både de yngre och äldre barnen använder teckenkommunikation mer nu. Vi kan se att när vi arbetar i mindre grupper under de få tillfällena så kommer barnen mer tilltals t.ex. vid Fonomix. Vi ser även att barnen söker sig till andra barn från olika avdelningar/hemvister i en större utsträckning än vad de gjort tidigare, de utvidgar sitt leknätverk.

Vi upplever att språket är en stor och väsentlig del i barns utveckling och lärande. Har barnen inte ett väl utvecklat språk kan det bli ett hinder i framtiden, då språket finns med i allt som de kommer att delta i som t.ex. i skolans alla ämnen men även på fritiden som att delta i olika sporter.

Vi vill locka våra barn till lek, lärande och utveckling där barnens intressen ligger som grund. Vi arbetar ständigt med att utforma och anpassa miljön och verksamheten. Barnens erfarenheter och intressen ligger till grund för hur utbildningen planeras och genomförs.

Under läsåret har inte planeringarna följts i samma utsträckning som under tidigare läsår då det rådande läget med pandemin periodvis påverkat att det varit hög frånvaro på både barn- och personalsidan. Vi har ändrat i planeringar och aktiviteter och en stor del av verksamheten och utbildningen har förlagts utomhus. Men trots att förutsättningarna förändrats så tycker vi ändå att vi har fått ihop dagarna bra och skapat en trygg och säker miljö för våra barn utifrån de förutsättningar vi haft.

Vi ser att samarbetet mellan avdelningarna/hemvisterna och pedagogerna har blivit mycket bättre som en positiv effekt av pandemin. Detta har även påverkat att barnen söker sig till andra barn och pedagoger från olika avdelningar i en större utsträckning än tidigare.

Vårt kommande utvecklingsområde handlar om att använda processväggen mer i de olika Teamen kopplat till vår utbildning och våra gemensamma tema områden.

4.3 Barns delaktighet och inflytande

Nuläge - var är vi?

En framgångsfaktor från tidigare analyser är att kreativitet och ett utforskande arbetssätt kan kopplas till barns delaktighet och inflytande men även att arbetet i smågrupper är mer gynnsamt för barnen, då det finns mer utrymme för samtal mellan barnen och mellan barnen och oss pedagoger.

Det är av största vikt att vi pedagoger lyssnar och bekräftar varje barn och deras önskningsar och i möjligaste mån försöker tillmötesgå dessa, men ibland kan vi inte tillgodose deras önskningsar full ut och då behöver vi förklara varför. I de fall det inte har fungerat "här och nu" har vi samtalat om att det kanske kan genomföras vid ett annat tillfälle.

I vår verksamhet har vi skapat tydliga rutiner och vi har en tydlig struktur på vad som ska hända under veckan, i vår veckostruktur finns det möjlighet till barns delaktighet och inflytande, där barnen t ex kan göra olika val av exempelvis lek eller annan aktivitet.

Vi pedagoger strävar efter att det ges tillfällen för att låta barnen göra medvetna val och att de själva kan berätta och sätta ord på sina egna tankar och idéer.

Prioriterat mål läsåret 2020/2021:

- **Alla barn ska få möjlighet att uttrycka sig.**

Målkriterier: Detta ser vi när barnen utvecklar sin förmåga att...

- Berätta vad de vill och inte vill.
- Vara delaktiga och få vara med och påverka innehållet i undervisningen.

Resultat

Måluppfyllelsen är god inom området barns delaktighet och inflytande.

Vi delar upp barnen i mindre grupper under större delen av dagen där barnen får möjlighet att uttrycka sina åsikter och våga ta egna initiativ. Vi upplever att vi har en bättre dialog med barnen när vi delar dem i mindre grupper. Vi är lyhörda för vad barnen har att berätta och låter barnen göra val som påverkar deras dag på förskolan.

Vi pedagoger är lyhörda och närvarande för att i största mån kunna tillgodose och möta barnens känslor, önskningsar och intressen. Under både den styrda undervisningen och i den fria leken arbetar vi med "turtagning" som ett förhållningssätt. Vi arbetar medvetet med att förstärka språket med hjälp av bilder samt tecken, TAKK. Detta är även bra verktyg som ökar möjligheten för alla barn att kunna framföra sina åsikter på samt kunna påverka sin vardag med.

Vi anpassar lärmiljön efter barnens behov och intressen, vi ser alltid till barnens behov och inte våra när vi arbetar med jämställdhetsfrågor.

Vårt arbete med vår vision kom lite av sig under detta läsår pga. det rådande läget med pandemin. Vi hade även en ambition om att komma igång och arbeta medvetet för att ge barnen en möjlighet att vara med och påverka innehållet i undervisningen med hjälp av processväggen där vi tillsammans med barnen efter avslutad aktivitet skulle reflektera gemensamt för att se om aktiviteten fångade barnens intresse och hur vi med stöd av detta sedan skulle vidareutveckla vår utbildning och barnen delaktighet och inflytande.

Det rådande läget med pandemin har påverkat oss mycket då vi periodvis har haft ett stort bortfall av ordinarie personal. Detta har medfört att vi inte har haft någon schemalagd reflektionstid varken i arbetslaget eller enskilt under vårterminen. Detta har såklart påverkat våra möjligheten till planering, reflektion och utvärdering av vår utbildning.

Vi har under våren efter avslutad aktivitet reflekterat muntligt tillsammans med barnen och skrivit ner dessa kommentarer i vår "Planeringsbok för förskola" för att följa upp vårt arbete på bästa möjliga sätt.

Vi ser positiva avtryck i verksamheten genom att barnen spontant frågar efter genomförda aktiviteter och vill lära mer. Vi ser att barnen härmar och lär av varandra. Inom de områden vi arbetat med ser vi att barnen visar intresse att lära sig mer.

Genom barnobservationer kan vi möjligaste mån tillgodose alla barns önskemål och åsikter.

Analys och bedömning

Vi har tydliga mål och handlingsplaner med åtgärder inom området som ska utvärderas kontinuerligt och systematiskt.

Vår erfarenhet är att arbetet i smågrupper är mer gynnsamt för barnen, då det finns mer utrymme för samtal mellan barnen och mellan oss pedagoger och barnen. När vi delar in barnen i smågrupper kan vi i större utsträckning lyssna, bekräfta varje barn och dess önsknings. När barnen är indelade i mindre grupper ser vi även att vi har möjlighet att erbjuda barnen fler valmöjligheter under dagen på förskolan. De vågar uttrycka vad de tycker och tänker. En annan framgångsfaktor är att barnen vågar gå mellan de olika avdelningarna.

Vi vill fortsätta arbeta med att skapa möjligheter till delaktighet och inflytande för barnen under deras vistelse i förskolans verksamhet. Vi har som mål att både barn och vuxna ska se vinsten i delaktighet och respekt i vår verksamhet.

Vi kommer att fortsätta att dela barngrupperna i mindre konstellationer under dagen då vi ser att detta gynnar barnens utveckling och lärande samt deras

möjlighet till delaktighet och inflytande. Barnens intressen och behov ligger alltid till grund för vår planering.

Det rådande läget med pandemin har fortsatt påverkat vår planering och organisation. Vi har fått ändra och anpassa vårt arbetssätt för att skapa trygghet och säkerhet för våra barn då det periodvis varit en hög frånvaro bland både barn och personal. På grund av pandemin har vi fått ändra utbildningen, men vår önskan till hösten är att vi kan arbeta i våra team. Vi kommer även fortsätta arbeta vidare med att använda mer tecken och bildstöd som en naturlig del i vår utbildning under kommande läsår.

Då vi inte har haft möjlighet att reflektera kring innehållet i utbildningen i den omfattningen vi önskat så är det svårt att planera och utveckla undervisningen framåt inom området barns inflytande och delaktighet.

Men trots att förutsättningarna förändrats så tycker vi ändå att vi har fått ihop dagarna bra och skapat en trygg och säker miljö för våra barn utifrån de förutsättningar vi haft.

4.4 Förskola och hem

Nuläge - var är vi?

Det finns bra rutiner för samarbetet mellan förskola och hem. Pedagogerna erbjuder vårdnadshavarna flera olika tillfällen (t.ex. trygghetssamtal) där de kan lyfta sina frågor och funderingar kring förskolan innehåll och utformning.

Vårdnadshavarna får kontinuerlig information om barnens trivsel, utveckling och lärande i det dagliga mötet men även vid utvecklingssamtalet som erbjuds minst en gång per läsår. Det är tyvärr inte alla vårdnadshavare som utnyttjar det tillfället för samtal.

Vi upplever att vi gett vårdnadshavarna möjlighet att bli delaktiga i verksamheten men upplever att intresset inte är så stort som vi önskat. Detta ser vi då de inte går in på edwise och läser vår blogg i den utsträckning som vi önskar. Vi har bloggat regelbundet, men vi vill naturligtvis locka dit ännu fler vårdnadshavare. Detta för att få upp vårdnadshavarnas intresse för verksamheten och att de kan fråga barnen om vad vi gör på förskolan.

Vi får positiv respons av vårdnadshavarna när vi skriver en del avdelningsinformation på tavlan i hallen då flera av familjerna inte har datorer.

Enligt vårdnadshavarenkäten känner sig överlag vårdnadshavarna trygga med barnets vistelse på förskolan och upplever att förskolan som helhet är bra. Vi ser även att vårdnadshavarna är nöjda med att de kan skicka sms om saker sin rör barnets vistelse som t ex schema ändringar. Vi skickar även sms med information när det går sjukdomar till de vårdnadshavare som önskar detta. De är mycket positiva när de får den informationen så kan de själva välja om de

ska lämna sitt barn eller inte den aktuella dagen.

Det finns tydliga rutiner för frånvarorapportering som vi följer. Om ett barn inte dykt upp enligt schema så ringer vi och hör efter om något hänt. Vilket vårdnadshavarna oftast uppskattar.

Vi har arbetat riktat med att skapa goda relationer med vårdnadshavarna föregående läsår och vi har arbetat mycket med formerna för information och samverkan. Det är viktigt att vi fortsätter reflektera och diskutera förhållningsätt och bemötande då alla möten som sker i vår vardag är viktiga för oss.

Fasanen fick en bättre svarsfrekvens på årets vårdnadshavarenkäten som genomfördes våren 2020. Vi hade 40,9% svarande på enkäten. Frågan "Jag informeras fortlöpande om barnets lärande och utveckling" gav ett lite lägre resultat än övriga frågor. Under höstens trygghetssamtal kommer därför vårdnadshavarna få möjlighet att berätta om vad de önskar att få information om kring sitt barns lärande och utveckling samt i vilket forum det ska ske. Vårdnadshavarnas synpunkter är värdefulla och utgör ett viktigt underlag i vårt utvecklingsarbete. Så till nästa vårdnadshavarenkät hoppas vi att vi kan öka svarsfrekvensen ännu mer.

Prioriterat mål läsåret 2020/2021:

- **Utveckla och förbättra formerna för vårdnadshavares delaktighet och inflytande i förskolans verksamhet.**

Resultat

Måluppfyllelsen är god inom området förskola och hem.

Alla vårdnadshavarna har bjudits in till trygghetssamtal under hösten 2020 där man diskuterat trygghet och nöjdhet. Det som framkommit utifrån samtalen var att vårdnadshavarna känner sig trygga med pedagogerna och upplever att deras barn är trygga på förskolan. Vårdnadshavarna uppskattar att få möjlighet att dela sina tankar och funderingar med personal vid trygghetssamtalen. Vi strävar efter att ha en öppen dialog med vårdnadshavare.

Vi har efter en förfrågan från en vårdnadshavare om vem som är vem på gården, återgått till att ha västar för pedagogerna, där vi som ordinarie personal har samma färg på våra västar och våra vikarier har en annan färg.

Det finns bra rutiner för samarbetet mellan förskola och hem. Pedagogerna erbjuder vårdnadshavarna olika tillfällen vid t.ex. trygghetssamtal och utvecklingssamtal där de kan lyfta sina frågor och funderingar kring förskolan innehåll och utformning.

Alla vårdnadshavarna har erbjudits ett utvecklingssamtal under läsåret, via

telefon eller Teams. Några samtal har genomförts fysiskt utomhus.

Det finns rutiner på hur vi gör om ett barn inte kommer inom en timme. Vi ringer och hör efter om något hänt. Vilket vårdnadshavarna oftast uppskattar.

Vi uppmanar vårdnadshavarna att ha en öppen dialog i det dagliga mötet, där vi och vårdnadshavarna kan lyfta frågor som berör barn.

Under rådande omständigheter med pandemin, covid-19 har vi inte haft möjlighet till att bjuda in vårdnadshavarna på ett föräldramöte eller till andra sammankomster på förskolan.

Vårdnadshavarenkäten som genomfördes digitalt via QR kod under våren 2021 visar överlag ett gott resultat. Vårdnadshavare är trygga med sitt barns vistelse på förskolan. Däremot får frågan "Jag upplever att jag fortlöpande får information om mitt barns trivsel, utveckling och lärande" fortsatt ett lite lägre resultat än övriga frågor vilket vi behöver analysera och åtgärda till kommande år. Vi lyckades öka svarsfrekvensen även detta år, med 59 % svarade.

Analys och bedömning

Det finns bra rutiner för samarbetet mellan förskola och hem. Pedagogerna erbjuder vårdnadshavarna flera olika tillfällen (t.e.x trygghetssamtal) där de kan lyfta sina frågor och funderingar kring förskolans innehåll och utformning.

Vårdnadshavarna får kontinuerlig information om barnens trivsel, utveckling och lärande i det dagliga mötet men även vid utvecklingssamtalet som erbjuds minst en gång per läsår.

Enligt vårdnadshavarenkäten våren 2021 känner sig vårdnadshavarna överlag trygga med barnets vistelse på förskolan och upplever att förskolan som helhet är bra. Vi lyckades öka svarsfrekvens till 59% på årets enkät vilket är väldigt positivt. Däremot är det samma fråga som de senaste åren fått ett lägre resultat i enkäten vilket vi behöver analysera och reflektera kring. Vi behöver ställa oss frågan om vilken information vårdnadshavarna saknar och hur vi kan skapa de bästa förutsättningarna så att vårdnadshavarna får ta del av den informationen de känner är viktig rörande sitt barn och dess vistelse hos oss i förskolan.

Vi rektorer för diskussioner om enkätens framtid då enkäter inte alltid ger en rättvis bild av det man frågar efter, beroende på hur frågan är formulerad och hur den tolkas av de svarande. Vi diskuterar hur vi kan få in vårdnadshavarnas synpunkter på vår utbildning på bästa sätt då deras delaktighet och röst är en viktig del i förskolans utvecklings- och förbättringsarbete. Kan det räcka med de olika samtalen vi erbjuder vårdnadshavarna varje termin och de frågeställningar som då tas upp?

Utvecklingssamtal har erbjudits alla vårdnadshavare och för barnen födda 2016 genomfördes dessa via teamsmöte, telefonsamtal eller utomhus. Detta mottogs

bra av vårdnadshavarna då de kände till de rådande omständigheterna kring pandemin.

Vi kommer att fortsätta att arbeta riktat med att skapa goda relationer med vårdnadshavarna och försöka utveckla formerna för information och samverkan. Det är viktigt att vi fortsätter reflektera och diskutera förhållningssätt och bemötande då alla möten som sker i vår vardag är viktiga för oss.

Vi har under läsåret haft restriktioner för hur många vårdnadshavare som fått vistas i hallen samtidigt vid hämtning/lämning och de flesta har haft stor förståelse för detta.

Det rådande läget med pandemin har fortsatt påverkat vår planering och organisation under hela läsåret. Vi har fått ändra och anpassa vårt arbetssätt för att skapa trygghet och säkerhet för våra barn då det periodvis varit en hög frånvaro bland både barn och personal. Mycket av vår verksamhet har förlagts utomhus för att minska riskerna för smittspridning. Men trots att förutsättningarna förändrats så tycker vi ändå att vi har fått ihop dagarna bra och skapat en trygg och säker miljö för våra barn utifrån de förutsättningar vi haft. I få fall har vårdnadshavare inte respekterat våra restriktioner vilket påverkat vår arbetsmiljö och ökat riskerna för smittspridning i vår verksamhet. Men överlag har det funnits en stor förståelse och en vilja att samarbeta för att minska smittspridningen i hela samhället.

Arbetet med processvägg kommer att ligga kvar som fortsatt mål även under läsåret 2021/2022 då vi inte kommit igång med detta arbete.

4.5 Övergång och samverkan

Nuläge - var är vi?

Det finns ett årshjul för hur samverkan mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidshem ska ske och de planerade aktiviteterna har följt tidsplanen det gångna läsåret. Rutinerna och arbetssättet vid överinskolning och samverkan mellan förskola och skola fungerade väl.

Det som vi ser som en stor fördel är att alla barn som går här på Fasanens förskola ska till samma klass i skolan och detta gynna överinskolningen.

På grund av det rådande läget med pandemin har vi fått hitta nya sätt att mötas på och hitta andra kreativa sätt för att samverka inför övergången. Många av de planerade aktiviteterna i årshjulet under vårterminen 2020 blev inställda och vi hoppades länge att vi skulle kunna genomföra dessa aktiviteter enligt plan kommande läsår igen.

Årshjulet har reviderats för läsåret 2020/2021 och några aktiviteter har anpassats till det fortsatta rådande läget med pandemin och kommer därför att

genomförs digitalt för att minska de fysiska träffarna.

Vid utvärderingstillfället i juni månad fick vi tips om vad vi i förskolan kan tänka på inför skolstart. Vi kan tänka på att arbeta medvetet med språk och språkutveckling. Skolans personal tycker att Fonomix samt Bornholms modellen är bra verktyg att använda i förskolan för att stärka språket.

Prioriterat mål:

- Följa årshjulets aktiviteter och skapa goda relationer och samverkan mellan förskola och skola.

Resultat

Det finns ett årshjul för samverkan mellan förskola och skola. Årshjulet för läsåret 2020/2021 reviderades av rektorerna för respektive skolform i början på oktober månad under ett digitalt Teams möte.

Läsårets aktiviteter har till stor del anpassats till det rådande läget med pandemin och det flesta aktiviteterna är planerade för att kunna genomföras digitalt för att minska de fysiska träffarna. Trots detta var det några av aktiviteterna som inte genomfördes under läsåret.

Barnboksveckans aktivitet blev inte genomförd under höstterminen.

Det digitala samverkansmötet, pedagogträffen med erfarenhetsutbytet genomfördes i början på december 2020 där förskoleklasspersonal, rektorer för både förskola och skola samt BHT-representant och förskolepersonal deltog. Där fick vi i förskolan ta del av resultatet från det obligatoriska kartläggningmaterialet i språk och matematik som genomförs på förskoleklassbarnen samt att vi fick tips och idéer på vad vi kan tänka på och arbeta vidare med inom dessa två områden i förskolans utbildning som gynnar barnens språkliga och matematiska utveckling.

Under vårterminen fick vi i förskolan en film skickad till oss som förskoleklasspersonalen gjort som barnen fått se där de visas runt digitalt i skolans lokal, en mycket uppskattad film som gav barnen en bra bild av skolans miljö.

Vi har genomfört ett digitalt generellt överlämningssamtal med förskoleklasspersonal, specialpedagog om barnen födda 2015 som börjar förskoleklass till hösten. Skogsdagen genomfördes inte under vårterminen då restriktioner kring större folksamlingar kvarstod.

Analys och bedömning

Det finns ett årshjul för hur samverkan mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidshem ska ske.

På grund av det rådande läget med pandemin har vi fått hitta nya sätt att mötas

på och hitta andra kreativa sätt för att samverka inför övergången. Arbetet har fortgått under läsåret och de flesta av de planerade aktiviteterna har genomförts.

Götlunda skola ser en förbättring i kunskapsresultaten inom språkområdet men lyfter att förskolan kan fortsätta arbeta riktat med språkförståelsen men även satsa mer på att arbeta med matematik inför skolstart.

För att skapa likvärdighet på samtliga förskolor i det viktiga språkförebyggande arbetet kommer vi implementera Före Bornholmsmodellen.

4.6 Uppföljning, utvärdering och utveckling

Nuläge - var är vi?

Det finns tydliga rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet där pedagogerna systematiskt dokumenterar, följer upp, analyserar, planerar och utvärderar verksamheten i förhållande till de nationella målen. Vi har bra rutiner för dokumentation av varje barns utveckling och lärande.

Vår utmaning ligger i att tydliggöra strukturen, rutinerna samt arbetssättet så det systematiska kvalitetsarbetet fyller sin funktion och verksamheten fungerar på bästa sätt. Vi behöver hitta former och rutiner för hur vi dokumenterar de slutsatser och lärdomar vi gjort under arbetets gång. Vi behöver även hitta former för att det systematiska kvalitetsarbetet fungerar även vid frånvaro bland personalen. En framgångsfaktor i arbetet är att ha skriftliga rutiner för att tydliggöra vem som gör vad och när under dagen för att underlätta arbetet även vid frånvaro.

Vid läsårsstart går rektor igenom upplägget i SKA arbetet för att öka medvetenheten och kunskapen hos alla som arbetar i verksamheten.

Dokumentationen sker systematiskt av samtliga pedagoger men till stor del enbart genom pedagogernas egna reflektioner. Jag tillsammans med mina rektorskollegor vill återinföra mer av den analoga dokumentationen via en processvägg på samtliga förskolor som synliggör och fångar upp barnens egna tankar kring sitt lärande i olika projektarbeten. Genom detta kan vi även förhoppningsvis öka vårdnadshavarnas delaktighet och insyn i utbildningen.

Prioriterade mål läsåret 2020/2021:

Förskolan använder sig av processvägg för att dokumentera.

Målkriterier: (Detta ser vi när....)

- Dokumentation är synliggjord för barn och vårdnadshavare.
- Processvägg möjliggör delaktighet och reflektion tillsammans med barn och vårdnadshavare.

Resultat

Vi har reviderat de skriftliga rutinerna på varje avdelning.

Vi har under hösten förändrat personalschemat och arbetat mycket för att sätta rutiner och strukturer och lagt mycket tid på att arbeta ihop oss i våra arbetslag samt skapa goda relationer och trygghet i våra barngrupper i denna annorlunda tid med en pågående pandemi.

Vi har förlagt mycket av vår verksamhet och utbildning utomhus och har fått förändra och anpassa vårt arbetssätt för att skapa trygghet och säkerhet för våra barn då det periodvis varit en hög frånvaro bland både barn och personal.

Men trots att förutsättningarna förändrats så tycker vi ändå att vi har fått ihop dagarna bra och skapat en trygg och säker miljö för våra barn utifrån de förutsättningar vi haft.

Enskild planering och reflektionstid har i perioder fått tas bort helt då det varit frånvaro i personalgruppen och detta har naturligtvis påverkat att vi känner att vi inte varit i fas med vårt systematiska kvalitetsarbete och inte kunnat följa upp och utveckla vårt arbete i den utsträckningen som vi önskat.

Alla pedagoger har fått en första genomgång av processväggen och dess upplägg och vi har påbörjat arbetet med detta i en mindre skala under vårterminen. Men inte i den omfattningen som vi önskat och därför kommer detta att ligga kvar som ett målområde även under kommande läsår.

Analys och bedömning

Det finns tydliga rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet där pedagogerna systematiskt dokumenterar, följer upp, analyserar, planerar och utvärderar verksamheten i förhållande till de nationella målen.

Vi har bra rutiner för dokumentation av varje barns utveckling och lärande.

En viktig lärdom är att verksamheten och det systematiska kvalitetsarbetet fungerar väl om man följer den struktur, de rutiner och den planeringen man enats om i arbetslagen. Gemensamt forum för diskussioner och reflektion är viktiga. Det är även viktigt att arbetslagen hinner prata ihop sig med varandra om uppdraget, verksamheten och förhållningssätt. Det är fortfarande viktigt att när man fördelar ansvarsområden samt håller fokus på uppdraget så minskar arbetsbördan.

Det rådande läget med pandemin har fortsatt påverkat vår planering och organisation även under hela läsåret. Vi har fått ändra och anpassa vårt arbetssätt för att skapa trygghet och säkerhet för våra barn då det periodvis varit en hög frånvaro bland både barn och personal. Mycket av vår verksamhet har förlagts utomhus för att minska riskerna för smittspridning. Vår viktiga gemensamma reflektionstid har påverkats av läget och viss planering samt tid

för det kollegiala lärandet har tyvärr försvunnit vilket påverkat vårt utvecklingsarbete och gett en känsla av att inte ligga i fas med vårt kvalitetsarbete (SKA) med regelbundna uppföljningar och utvärderingar för att se om vi gör rätt saker i förhållande till våra prioriterade mål.

Men trots att förutsättningarna förändrats så tycker vi ändå att vi har fått ihop dagarna bra och skapat en trygg och säker miljö för våra barn utifrån de förutsättningar vi haft.

Den gemensamma planerings- och reflektionstiden som jag strävar efter att varje arbetslag/team ska ha är en bidragande faktor för att möjliggöra att dokumentationen tillämpas pedagogiskt och blir ett underlag för att utveckla utbildningen. Det skapar en stor frustration när den tiden uteblir eftersom den är värdefull för att hålla en god kvalitet i lärande uppdraget, i både de planerade och i de spontana aktiviteterna. Tillsammans måste vi se över hur vi ska säkerställa att den går att genomföra även under pågående pandemi, perioder av inskolningar och personalfrånvaro. Vi har fortfarande problemet att denna tid stundtals uteblir men vi jobbar aktivt med att hitta lösningar till hur vi ska få till detta på bästa sätt. Till hösten 2021 har vi gjort förändringar i organisationen och mina förhoppningar är att detta skapar bättre möjligheter för schemalagd planering- och reflektionstid där pedagogerna ges möjligheter att diskutera och reflektera kring sin praktik.

Under kommande läsår kommer en ny lärplattform implementeras. Vår förhoppning är att all dokumentation på sikt kan samlas digitalt och ge större möjlighet för delaktighet, insyn och feedback.

4.7 Förskollärares ansvar i undervisningen

Nuläge - var är vi?

Enligt Skollagen är endast den som har legitimation som förskollärare behörig att bedriva undervisning. En legitimerad förskollärare har ansvaret för den undervisning som sker på förskolan. Även läroplanen, Lpfö18, betonar och tydliggör förskollärarnas ansvar och ledning gällande undervisning och dokumentation. I Skollagen definieras begreppet undervisning som "sådana målstyrda processer som under ledning av förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtade och utvecklande av kunskaper och värden".

Förskolorna har en hög förskollärartäthet vilket är en förutsättning för en hög kvalitativ utbildning. Vår organisation med gemensamma reflektionstider och planeringar möjliggör att förskollärarna har en god insyn i all undervisning som bedrivs på förskolan. Vi har en organisation med ett tydligt ansvar för arbetslagsledarna som ser till att utvecklingsarbete bedrivs mot ökad måluppfyllelse.

Under våren 2020 implementerades en uppdragsbeskrivning där

förskollärarens ansvar för undervisningen tydliggjordes. Varje profession har sitt unika ansvar och uppdrag som ska synliggöras och kommuniceras i sin unikhet och där inte sättas emot varandra utan komplettera varandra för barnets bästa. Syftet med uppdragsbeskrivningen är att den ska vara ett stöd i arbetet för förskollärare, barnskötare samt medarbetare med annan utbildning. Uppdragsbeskrivningen tydliggör de olika professionernas ansvarsområden och ska vara en hjälp vid planering, struktur och schemaläggning på förskolorna.

Resultat

Förskolorna har hög förskollärartäthet vilket är en förutsättning för en kvalitativ utbildning. Vår organisation stödjer förskollärarnas särskilda ansvar i arbetslaget för att möjliggöra barns utveckling och lärande.

Samtliga förskolor har deltagit i implementeringen och tagit del av uppdragsbeskrivningen men vi har i olika omgångar fått backa och repetera innehållet för att skapa en förståelse för hur uppdraget påverkar det vardagliga arbetet. Det pågår ett arbete på förskolorna där schemaläggningen ses över för att säkerställa att förskollärarna är på plats när flest barn är närvarande och där det i största utsträckning bedrivs undervisning.

Analys och bedömning

Vår höga förskollärartäthet på samtliga förskolor ger bra förutsättningar för att bedriva en kvalitativ pedagogisk utbildning. Skolverkets allmänna råd med kommentarer om Måluppfyllelse i förskolan betonar att det viktigaste för en god kvalitet i förskolan är personalens utbildning och kompetens. För att tillgodose behovet av förskollärare som är nödvändigt för utbildningens kvalitet och för att säkerställa att vi kan rekrytera och behålla de förskollärare som finns anställda i kommunen behöver det finnas utrymme i vår budget som möjliggör detta. Med den nya budgetramen har vi en farhåga att vi inte kommer att kunna rekrytera eller behålla utbildade förskollärare eftersom vi måste tillämpa fler periodiserade visstidsanställningar. En annan farhåga är att minskat antal tillsvidareanställda kraftigt kommer påverka kvaliteten och ökar arbetsbelastningen för utbildade förskollärare och för alla i arbetslaget.

Förskolans kultur har länge varit att alla ska vara lika delaktiga och ta ansvar för hela utbildningen. Organisationen är ofta uppbyggd av att alla gör allt och vi har inte tagit hänsyn till de olika kompetenser som de olika yrkeskategorierna besitter. Vi rektorer, skolchefer och huvudmän beskriver ofta hur uppdelningen av yrkeskategorierna är viktiga för vår kvalitet och för ökad måluppfyllelse men att det i praktiken, bland personalen, kan vara väldigt känsligt att diskutera roller och ansvarsfördelning och framförallt då lyfta skillnaderna. Vad som är tydligt i teorin blir svårt i praktiken. Med implementeringen av uppdragsbeskrivningen har vi börjat stärka alla

yrkeskategoriers unika kompetenser.

Utifrån den förtydligade uppdragsbeskrivningen ser vi att vi behöver stärka och utveckla förskollärarnas ledarskap i sin arbetsgrupp. Under hösten gick våra arbetslagsledare en fortbildning i "Att leda utan att vara chef" med Magnus Tångring. Temat för träffarna har varit att leda sig själv, leda andra, leda team, leda organisation och leda utveckling/förändring. Med pågående pandemi har vi pausat denna fortbildning men övriga förskollärare kommer att ta del av i ett senare skede utifrån att vi ser det kollegiala lärandet som en förutsättning för att befästa fortbildningens syfte. Fortbildningen är inplanerad till vårterminen 2022.

4.8 Rektors ansvar

Nuläge - var är vi?

Jag som rektor har det övergripande ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och uppdraget i dess helhet samt ansvarar för förskolans kvalitet. Jag gör en sammanfattande bedömning av hur väl mitt områdes förskolor följer våra övergripande styrdokument och tillsammans med pedagogerna i verksamheten gör vi prioriteringar för hur vårt arbete ska fortgå.

Med stöd och hjälp av arbetslagsledarna försöker jag hela tiden utveckla och förbättra de verktyg vi använder för att utvärdera, följa upp och utveckla vår verksamhet. Det är viktigt att det är dokumentationsunderlag samt reflektionsprotokoll som fyller sin funktion, som är enkla att använda och ändamålsenliga. Ett tydligt årshjul samt kalendarium är också ett viktigt stöd och en hjälp för att få det systematiska kvalitetsarbetet att flyta på.

Arbetslagsledarna kommer att framöver få en större roll i att leda sina kollegors diskussioner under arbetslagsträffar och reflektionstid. Organisationen med att pedagogerna har olika ansvarsområden är effektiv och framgångsrik, alla vet vad som förväntas av vem. Det ger möjlighet till delaktighet och ställer stora krav på att informationen från möten mm delges till övriga kollegor.

Utmaningen för mig som rektor blir att skapa effektivare möten och skapa tid för arbetslagsledarna så att de kan stötta sina kollegor i utvecklings- och förändringsarbetet vi står inför.

Pedagogerna är den viktigaste faktorn för att lyckas utveckla förskolan kvalitativt, att de har förutsättningar för att kunna tillämpa och fokusera på sitt uppdrag är av högsta prioritet. Att som rektor vara lyhörd och ett stöd i prioriteringar samt ge tid för reflektioner och kollegiala samtal har varit framgångsfaktorer i arbetet.

Förskolan har en stark värdegrund framskriven i läroplanen och alla kommunanställda har kännedom om kommunens gemensamma värdegrund PUMI. Det är viktigt att PUMI genomsyrar utbildningen, att den efterlevs och

sammanflätas med läroplanens värdegrund och förskolornas visionsarbete. Vi har även sett att vi behöver kontinuerligt uppmärksamma ICDP som förhållningssätt och avsätter tid för vägledarna att leda lärande samtal.

Visionsarbetet är satt på alla förskolor och har fördjupats ytterligare med stöttning av processutbildningen med entreprenörskap i förskolan som samtliga pedagoger på område Söder har deltagit i. Arbetet kommer att fortgå kring förskolornas visioner samt hur vi omsätter och synliggöra den ännu mer i vårt vardagsarbete under kommande läsår. De gemensamma visionerna är ett bra sätt för att skapa VI-känsla och samsyn på förskolorna.

Vi har implementerat förskolans gemensamma vision: "**Förskolan - en plats för lärande möten där alla blir sitt bästa jag!**", som handlar till stor del om värdegrunden att lyfta alla i varje möte, stort som smått samt att -Tillsammans blir jag bäst!

Utmaningen inom förskolan har under lång tid varit att få möjlighet till reflektions- och planeringstid som matchar arbetsbelastningen. Att skapa forum för pedagogiska lärande samtal bidrar till att förskolornas systematiska arbete fördjupas och skapar en kvalitativ förskola. Vi behöver se över att prioritera dessa forum i alla mötestillfällen då kollegiala samtal är det mest framgångsrika för skolutveckling.

Dokumentationen sker systematiskt av samtliga pedagoger men till stor del enbart genom pedagogernas egna reflektioner. Jag tillsammans med mina rektorskollegor ville inför detta läsår återinföra mer av den analoga dokumentationen som synliggör och fångar upp barnens egna tankar kring sitt lärande i projektarbete. Genom detta kan vi förhoppningsvis även möjliggöra och öka vårdnadshavarnas delaktighet och insyn i utbildningen. Så detta läsår har vi implementerat processvägg på samtliga förskolor i kommunen.

Barnhälsoteamet har berikats med fler vägledare och ICDP som förhållningssätt uppmärksammas i olika situationer. Detta för att få klä sina handlingar i ord och begrepp, uppmärksamma ICDP och hålla den vid liv som ett naturligt förhållningssätt. Det är viktigt att fortsätta avsätta dagliga samtalstider där vägledarna kan föra lärande samtal kring ICDP. Med ett ökat främjande och förebyggande arbete kommer pedagogerna utveckla sin kompetens som kommer gynna alla barn på förskolorna. Vägledarna har fortbildat kollegor i förtydligande pedagogik, TAKK och bildstöd. För att befästa detta arbetssätt samt utifrån samhällsbilden som varit under våren 2020 med hög andel frånvarande personal behöver detta arbete fortgå även under kommande läsår. Kartläggningen från förra läsåret påvisade att vi behöver arbeta mer med den främjande och förebyggande leken med inåtvända och utåtagerande barn.

Förskolan för fortlöpande diskussioner för att beakta sin organisation utifrån Skolverkets riktlinjer för mindre barngrupper. Forskning visar att personalens

utbildning och kompetens är den viktigaste kvalitetsfaktorn i förskolan och barngruppens sammansättning. Det är angeläget att det inte blir för många relationer för barnen att förhålla sig till under en dag, framförallt har de yngsta barnen mest att vinna på att vara i mindre barngrupper. Med barngrupp menar Skolverket de barn som är inskrivna på en avdelning, det vill säga den grupp som barnet ingår i under större delen av sin dag i förskolan. Förskolorna arbetar med att dela in barnen i mindre grupper och hösten 20 kommer samtliga arbeta i team för att hålla barngruppernas storlek inom Skolverkets riktlinjer. Utmaningen i denna omorganisation är att hålla teamen intakta under större delen av dagen.

Läsårets annorlunda samhälle med en pågående pandemi har påverkat förskolornas organisation och handlingsförmåga. Kriser innebär trots allt nya möjligheter, pedagogerna har fått nya rutiner och utifrån detta hittat nya vägar som tryggt och säkrat barnens vistelse i förskolan. För mig som rektor är det väsentligt att inte låta mig lamslås av oro utan istället försöka höja blicken, se framåt och ta tillvara på de kreativa idéerna som föds ur den omvälvande Coronakrisen. Tillvaron kanske inte blir exakt som förut därför är det viktigt att vi alla håller i och håller ut.

Under hösten 2020 har förskolorna genomgått en omorganisation. Vi har nu två förskoleområden istället för fyra områden samt påbörjat vårt samledarskap mellan rektorer.

Arbetsgivaren tillsammans med fackliga parter tog under juni månad 2020 fram en uppdragsbeskrivning. Syftet var att förtydliga de olika professionernas ansvarsområden som är framskrivna i Skollag samt Läroplan för förskolan. Varje profession har sitt unika ansvar och uppdrag som ska synliggöras och kommuniceras i sin unikhet och där inte sättas emot varandra utan komplettera varandra för barnets bästa.

För mig som rektor är det av hög vikt att barn får möta vuxna som tror på och har en positiv inställning inför utbildningen. Därför är det viktigt att arbeta och synliggöra arbetet med arbetsglädje, att fokusera på det som går att påverka och som ger positiv energi. Vi ska skapa hopp och tillförsikt inför framtiden. Barn har som rättighet att känna hur roligt och spännande det är att växa, utvecklas och lära. Möts barn av detta så behåller barn sin nyfikenhet och kreativitet och viljan och modet att förändra och utveckla samhället.

Resultat

Mätningar	Utfall 2019	Utfall 2021	Målvärde
■ Resultat			
Kommentar	Årets medarbetarenkät bestod av tolv frågor inom områdena motivation, ledarskap och styrning - Hållbart medarbetarengagemang (HME). Resultatet visar att medarbetarna bland annat upplever sig		

Mätningar	Utfall 2019	Utfall 2021	Målvärde
<p>ha ett meningsfullt arbete där vi lär nytt och utvecklas. Frågeställningarna i årets enkät var formulerade på ett annat sätt än tidigare vilket kan påverka resultatet i jämförelse mot tidigare år. Det är helt enkelt svårt att bedöma måluppfyllnaden och följa resultatet över tid då frågorna inte följer samma tema.</p> <p>Förskolan använder systematiskt piltavlor för att tidigt fånga upp och se mönster i den psykosociala arbetsmiljön. Pedagogerna har en stor frihet och delges tillit till hur de vill organisera arbetet med uppdraget enligt styrdokument. Styrdokumentet talar om <i>vad</i> barnen ska få ta del av i förskolan medan det är pedagogerna som själva bestämmer <i>hur</i> detta ska genomföras. Detta möjliggör delaktighet och ger ett stort utrymme för pedagogerna att själva välja innehåll för den pedagogiska planering och utformning av utbildningen.</p>			

Vi har ett välfungerande årshjul där arbetet med vårt systematiska kvalitetsarbete finns synliggjort. Jag initierar och samlar in handlingsplaner från arbetslagen regelbundet. Jag försöker alltid ge arbetslagen återkoppling via mail eller vid arbetslagssamtal rörande deras direkta arbete i verksamheten samt kring deras prioriterade mål i handlingsplanerna.

Det systematiska kvalitetsarbetet som genomförs ute på förskolorna ger en ökad kvalitet på vår utbildning. Pedagogerna arbetar fokuserat och medvetet med läroplanens mål samt utgår hela tiden från barnens behov, nyfikenhet och intressen då de planerar sin utbildning.

Under läsåret har medarbetarsamtal genomförts med all personal där aktuell kompetens- och utvecklingsplan upprättas utifrån det som framkommit under samtalet.

Det rådande läget med pandemin har fortsatt påverkat vår planering och organisation under hela läsåret 2020/2021. Vi har fått ändra och anpassa vårt arbetssätt för att skapa trygghet och säkerhet för våra barn då det periodvis varit en hög frånvaro bland både barn och personal.

Mycket av vår verksamhet har förlagts utomhus för att minska riskerna för smittspridning, vilket medfört att pedagogerna på ett kreativt sätt snabbt har fått tänka om och flytta ut sin utbildning och nyttja utemiljön för medvetna undervisningssituationer.

Vår viktiga gemensamma reflektionstid har påverkats av läget och viss planering samt tid för det kollegiala lärandet har tyvärr försvunnit vilket påverkat vårt utvecklingsarbete och gett en känsla hos pedagogerna av att inte ligga i fas med vårt kvalitetsarbete (SKA) med regelbundna uppföljningar och utvärderingar för att se om vi gör rätt saker i förhållande till våra prioriterade mål. Dessa forum för dialog och reflektion är viktiga för pedagogerna för att de tillsammans ska kunna planera, utvärdera och utveckla innehållet på utbildningen.

Under läsåret har vi genomfört de flesta inplanerade mötena och en del utbildningar digitalt men vi kan se att erfarenhetsutbytet och delaktigheten i samtalen inte blir på samma sätt som när man träffas fysiskt.

På en av höstens kompetensdagar startade vi upp arbetet med BHT-temat förebyggande lek, med fokus på inåtvända samt utåtagerande barn, detta tema har sedan regelbundet återkommit under våren på både kompetensdagen i januari samt under 3 ALT tillfällen i februari, mars och maj månad. Detta arbete måste vi fortsätta hålla vid liv och säkerställa att detta blir en naturlig del i utbildningen, att leken används på ett medvetet sätt i undervisningen. Vårt arbete med leken och hur vi pedagoger kan stödja barnen kommer fortgå under kommande läsåret. Under höstens kompetensdag fick pedagogerna även ta del av en digital föreläsning med kriminologen, genusvetaren, utbildaren och debattören Nina Rung. Syftet var att öka kunskapen om könsnormer och machokultur.

Att använda leken som verktyg för att arbeta med normer och attityder i förskolan är framgångsrikt. Vi kan se tendenser av machokultur redan bland förskolebarnen. Som ett led i förvaltningens röda tråd med våldsprevention kommer det främjande arbetet under 2020 - 2021 syfta till att stärka pedagogernas roll i barns lek och samspel samt öka kunskapen hur vi kan motverka normer, attityder och värderingar som inte är adekvata för samhället.

Genom ett stadsbidrag för skapande förskola har pedagogerna fått möjlighet att tillsammans med kulturskolan arbeta med projektet "Drama och musik som ett verktyg i leken". Detta arbete kommer att fortgå även under höstterminen 2021.

Vi har även påbörjat utbilda fler vägledare i ICDP, nivå 2, då vi anser att det är av högsta vikt att vi har pedagoger ute på förskolorna som har stor kunskap i detta ämne. Vi har även satsat på att utbilda en vägledare i ICDP, nivå 3, som kommer att bli vår utbildare i ICDP efter att vår nuvarande utbildare går i pension. Detta möjliggör att vi kan hålla återkommande utbildningar för pedagogerna och fortsätta ha en egen levande ICDP organisation.

Vi har implementera förskolans gemensamma vision: **Förskolan- en plats för lärande möten där alla blir sitt bästa jag**, där både förhållningssätt från ICDP, förskolans värdegrundsarbete samt kommunens värdegrund PUMI vävts in.

Arbetsmiljöfrågor har uppmärksammats på olika sätt under våra gemensamma träffar utifrån årshjulet för SAM, systematiskt arbetsmiljöarbete. Utifrån utvärderingar med arbetsmiljögruppen och hälsoinspiratörerna är arbetsglädje ett aktuellt område som vi arbetat aktivt med under läsåret. Stort fokus har lagts på de gemensamma träffar på olika aspekter av arbetsglädje och hälsa så som stresshantering och återhämtning samt feedback och inställning. I slutet på terminen påbörjade vi arbetet med att kartlägga varje förskolas arbetsmiljö med stöd av Sunt arbetslivs skattningsunderlag, detta arbete är ännu inte helt klart och kommer att fortgå under hösten 2021.

För att stärka samtliga arbetslagsledarnas ledarroll har vi under hösten 2020 satsat på en ledarskapsutbildning, "Att leda utan att vara chef". Även vi

rektorerna har deltagit på denna utbildning och vi planerar att kunna erbjuda denna utbildning för flera av våra förskollärare med start våren 2022.

Arbetet med processväggen är i startgroparna på mina förskolor då mycket av läsårets arbete handlat om att skapa goda relationer med barnen och deras vårdnadshavare. Mycket tid har gått till att få ett flyt i arbetet då många barn- och personalgrupper är nya tillsammans, bara att sätta nya rutiner och få ett flöde i arbetet har tagit längre tid är vanligt på grund av de annorlunda tiderna vi befunnit oss i med en hel del frånvaro.

Förskolorna har länge arbetat med att dela in barnen i mindre gruppssammansättningar delar av dagen men under hösten 2020 har vi försökt att komma igång med att arbeta i "Team" för att kunna hålla de mindre barngrupperna intakta en större del av dagen enligt Skolverkets riktlinjer. Detta arbete är en utmaning och kräver tid och även hög frisknärvaro hos personalen för att kunna sjösättas enligt riktlinjerna.

Visionsarbetet är på gång på mitt område och det fortsatta arbetet handlar nu om att synliggöra hur vår vision syns i vårt vardagsarbete på vår förskola, hur man med enkla konkreta aktiviteter visar vad vår förskola har för målsättning och inriktning med sitt arbete. Min förhoppning är att visionsarbetet skapar en större vi-känsla vilket hjälper pedagogerna att skapa samsyn. Alla vet vart de ska - målbilden blir tydlig för pedagogerna.

Till våren 2021 fick vi en ny budgetram att arbeta efter, i denna Resursfördelningsmodell fördelas pengarna utifrån antalet barn vi har på respektive förskola, barnens vistelsetid samt deras ålder. Tidigare har vi haft samma budgetram i flera års tid oavsett antalet inskrivna barn, deras ålder och vistelsetid. Denna nya resursfördelningsmodell ska skapa en likvärdighet mellan kommunens förskolor så att pengarna fördelas mer rättvist.

Dock känner jag en viss oro för hur denna modell kommer att påverka min inre organisation och det finns en oro hos mig att arbetsbelastningen kan komma att öka då denna modell kan leda till att vi får en högre andel utbildad personal med periodiserade visstidsanställningar vilket påverkar både arbetsbelastningen för behöriga pedagoger samt kvalitén på vår utbildning.

Jag kommer fortsätta arbeta under hösten med denna nya resursfördelningsmodell tillsammans med mina medarbetare för att skapa en transparens och förståelse för budgetarbete.

Utifrån uppdragsbeskrivningen och förskollärarens uppdrag och ansvar för utbildning och undervisning, valde vi att schemalägga förskolläraren då det är flest barn på plats i utbildningen. När personalen fick utvärdera uppdragsbeskrivning och schemaläggning framkom det att pedagoger upplever att de saknar schemalagd planerings- och reflektionstid. De

efterfrågar mer tid för kollegialt lärande. Det var tydligt att det fanns individuella upplevelser gällande schemaläggning. Det var också viktigt att det finns gemensamma riktlinjer för schemaläggning men vi måste ha i åtanke att förutsättningarna ser olika ut på förskolorna

Analys och bedömning

Pedagogerna är de viktigaste faktorerna för att lyckas utveckla förskolan kvalitativt, att de har förutsättningar för att kunna tillämpa och fokusera på sitt uppdrag är av högsta prioritet. Höstens arbete med att implementera förskolans gemensamma vision har genom kollegialt lärande stärkt både förskolans värdegrund men även varje enskild pedagog. Fortfarande krävs det ett arbete för att skapa ett arbetsklimat där feedback är en naturlig del för att lyfta andra och för att alla ska kunna bli sitt bästa jag.

Dokumentationen sker systematiskt av samtliga pedagoger men till stor del enbart genom pedagogernas egna reflektioner. Detta läsår har processväggen implementeras på samtliga förskolor och på sikt kommer barnens egna tankar kring sitt lärande i projektarbetet synliggöras och fångas upp i denna "processvägg". Genom detta arbete kan vi även möjliggöra vårdnadshavarnas delaktighet och insyn i utbildningen.

Arbetet med processvägg är i startgroparna på mina förskolor då det i perioder varit mycket personal frånvarande och vi inte kunnat få till den värdefulla reflektions- och planeringstiden för att kunna utveckla och sjösätta detta arbete till fullo.

Att skapa forum för pedagogiska lärande samtal bidrar till att förskolornas systematiska arbete fördjupas och skapar en kvalitativ förskola. Vi behöver se över att prioritera dessa forum i alla mötestillfällen då kollegiala samtal är det mest framgångsrika för skolutveckling.

Kartläggningen som vår specialpedagog har gjort under våren visar att vi har ett ökat antal barn som behöver stöd i språk. Även skolan lyfter på våra samverkansmöten att eleverna visar brister i språkförståelse. Därför ser vi ett behov av att alla förskolor i kommunen till hösten kommer att börja arbeta med Före Bornholmsmodellen för att stärka och skapa en likvärdighet kring det språkutvecklande arbetet på våra förskolor och ge våra barn de bästa förutsättningarna till ett rikt språk. Detta skapar även en röd tråd till skolans arbete med språk.

Förskolan för fortlöpande diskussioner för att beakta sin organisation utifrån Skolverkets riktlinjer för mindre barngrupper. Forskning visar att personalens utbildning och kompetens är den viktigaste kvalitetsfaktorn i förskolan och barngruppens sammansättning. Det är angeläget att det inte blir för många relationer för barnen att förhålla sig till under en dag, framförallt har de yngsta barnen mest att vinna på att vara i mindre barngrupper. Med barngrupp menar

Skolverket de barn som är inskrivna på en avdelning, det vill säga den grupp som barnet ingår i under större delen av sin dag i förskolan.

Förskolorna arbetar med att dela in barnen i mindre grupper och från och med hösten 2020 har Fasanen fördelat sig i mindre team för att hålla barngruppernas storlek inom Skolverkets riktlinjer. Utmaningen i denna omorganisation är att hålla teamen intakta under större delen av dagen. Dock har denna organisation med att hålla barngrupperna intakta varit en utmaning under pågående pandemi. Personalbortfall har medfört att vi stundtals varit tvungna att omstrukturera våra team och barn har fått involverats i andra grupper än vad de var tänkta att vara i från början. Dock har detta gått bra och vi har fortfarande kunnat delat barnen i mindre grupper.

Det rådande läget med pandemin har fortsatt påverkat vår planering och organisation under läsåret. Vi har fått ändra och anpassa vårt arbetssätt för att skapa trygghet och säkerhet för våra barn då det periodvis varit en hög frånvaro bland både barn och personal. Mycket av vår verksamhet har förlagts utomhus för att minska riskerna för smittspridning. Vår viktiga gemensamma reflektionstid har påverkats av läget och viss planering samt tid för det kollegiala lärandet har tyvärr försvunnit vilket påverkat vårt utvecklingsarbete och gett en känsla av att inte ligga i fas med vårt kvalitetsarbete (SKA) med regelbundna uppföljningar och utvärderingar för att se om vi gör rätt saker i förhållande till våra prioriterade mål.

Arbetsmiljön är en viktig faktor för att trivas samt prestera på arbetsplatsen. Utifrån det som framkommit från utvärderingen av uppdragsbeskrivning samt återkommande samtal med medarbetare har vi beslutat att testa ett nytt koncept gällande vår organisation för att möta en hållbar arbetsmiljö med hållbara scheman. Vi har skapat utrymme för kollegialt lärande samt planering och reflektionstid för att matcha uppdrag och ansvar samt att skapa balans mellan krav och resurser. Skolverket framhåller att kollegialt lärande är en framgångsrik metod för att nå skolutveckling. Vi rektorer har ständigt en dialog hur vi tillsammans kan skapa rätt och bäst förutsättningar för barn och pedagoger i utbildningen.

5 Barn-/Elevhälsa

Förskolan ska vara trygg, rolig och lärorik för varje barn. Därför är det viktigt att pedagogerna är medvetna om det som sker i utbildningen och har förmågan att arbeta förbyggande mot ohälsa. Att systematiskt dokumentera och reflektera det som sker är viktigt för att få syn på varje barns förskolevistelse.

Barnhälsoteamets insatser i utbildningen och pedagogernas utbildning i ICDP har varit framgångsrika och bidragit till ett förebyggande arbetssätt. Därför är det viktigt att alla pedagoger får ta del av utbildningen samt att arbetet med barnhälsoteamet systematiskt följs upp och utvärderas. Ett ökat fokus på främjande och förbyggande arbete synliggör för pedagogerna att deras kompetens och insatser gör skillnad och gynnar alla barn på förskolorna.

- Alla arbetslag dokumenterar och reflekterar sin utbildning systematiskt som ett underlag till förskoleverksamhetens planering.
- Arbetet med barnhälsoteamet följs upp och utvärderas varje år.
- Alla pedagoger ska ha utbildning i ICDP.
- Varje förskola ska ha en ICDP-vägledare.
- Alla pedagoger ska ha brand -och HLR utbildning var tredje år.

Barnhälsoteamet har under läsåret träffats var sjätte vecka under ledning av förskolans specialpedagog. Specialpedagogen fungerar som ett bollplank för vägledarna, stärker deras roll, förhållningssätt och ser till att vägledarna får ta del av aktuell forskning och annan beprövad erfarenhet. Specialpedagogen ser till att rutiner och arbetsgången för handlingsplaner är väl implementerade och att ärenden hanterats enligt arbetsgången. Vägledarna kan ses som specialpedagogens förlängda arm ut i utbildningen. Barnhälsoteamet har även i uppgift att revidera barn och hälsoteam planen en gång per år.

Föregående års kartläggningar visade att många ärenden som diskuterades i barnhälsoteamet hade kopplingar till barn svårigheter till lek. Under läsåret har vägledarna därför fått fortbildning av specialpedagog kring barns svårigheter med samspel och lek, gällande både inåtvända och utåtagerande barn. Specialpedagogen har handlett vägledarna i det förebyggande arbetet med fokus på hur vi pedagoger kan stärka barns lek och samspel. Läsårets träffar genomfördes till stor del på Teams vilket blev mest informativt och teoretiskt. Det viktiga kollegiala lärandet minskar eftersom dialogen och erfarenhetsutbytet begränsas vid digitala möten.

Efter läsårets BHT har specialpedagog sammanställt vilka ärenden som har lyfts av förskolornas vägledare. Kartläggningen visar att vi har ett ökat antal barn som behöver stöd i såväl språk som social interaktion. Vi kommer därför under läsåret 2021/2022 satsa på att pedagoger får kompetensutveckling kring språk,

samspel och lek via kollegialt lärande samt att vi kommer att introducera arbetet med Före Bornholmsmodellen.

Vi ser fortfarande att det är viktigt att fortsätta uppmärksamma TAKK och bildstöd då detta förebyggande arbete är till nytta och gagnar alla barn i utbildningen.

Vi har under läsåret utbildat fler vägledare i ICDP nivå 2. Vi har även satsat på att utbilda en vägledare i ICDP nivå 3 som blir vår blivande utbildare i ICDP efter att vår nuvarande utbildare går i pension.

Det finns ett behov från pedagoger att få repetera ICDPs grunder vid jämna mellanrum. Därför har vi planerat in sådana återkommande tillfällen med start hösten 2021.

6 Analys och bedömning

- Implementera förskolans gemensamma vision. Att lyfta andra till sitt bästa jag, genom kollegialt lärande.

Under höstens gemensamma arbetsplatsträffar har vi fokuserat på att implementera förskolans gemensamma vision. Vi började med att berätta bakgrund och syfte med en gemensam vision för förskolan och hur den hänger samman med Arboga kommuns vision, PUMI samt förskolornas egna visioner. Därefter har vi arbetat med hur vi i alla möten, oavsett om det är barn, vårdnadshavare, kollegor, chefer eller andra kan möjliggöra att alla får bli sitt bästa jag. Vi har även kopplat visionen till att arbeta med feedback. Feedback skapar förutsättning för andra och sig själv att utvecklas. Ett utmärkt verktyg att använda för att ge någon information om hens beteende. Det handlar om att förse en person med information som gör det möjligt för hen att förändra sitt beteende eller vidmakthålla ett önskat beteende. Detta är svårt och det krävs övning. Vi upplever oftast att det är lättare att ge beröm än feedback. Skillnaden är att när feedback ges så får mottagaren mer information om vad som var bra, vad som kunde göras bättre eller annorlunda.

Vi ser att visionen har implementerats och tagits emot väl av pedagogerna. Visionen ger en meningsskapande helhet för förskolorna. Skapar en långsiktighet och likvärdighet samt ger en gemensam drivkraft. Utmaningen som består för pedagogerna är att kunna lyfta både bra och mindre bra bemötanden i vardagen. För att kunna göra det fullt ut behöver man vara trygg i sig själv. Att ge feedback är ett arbete som vi kommer att fortsätta med.

- Synliggörande dokumentation genom processvägg.

Dokumentationen sker systematiskt av samtliga pedagoger men till stor del enbart genom pedagogernas egna reflektioner. Då vi upplevde att vi hade tappat stora delar av den analoga dokumentationen så ville vi återinföra den i vår utbildning. Den analoga dokumentationen synliggör och fångar upp barnens egna tankar kring sitt lärande. Det står även i vår läroplan för förskolan att barn och vårdnadshavare ska kunna vara delaktiga och ha inflytande över utbildningen. Att arbeta med processvägg handlar om att med utgångspunkt i det som har hänt, utveckla utbildningen och undervisningen tillsammans, barn och pedagoger. Att göra barn delaktiga i dokumentationen har flera syften. Att dela den med barnen och att som pedagog öppna ögon och öron och göra sig nyfiken på vad barnen fastnar för, vilka detaljer, frågor, händelser eller material som barnen uppmärksammar är kanske något helt annat än vad pedagogerna har tänkt sig. Genom att ta till vara på barns nyfikenhet och intressen, underlättar det för den fortsatta planeringen av undervisningen. Processväggen ökar förhoppningsvis barnens inflytande och delaktighet i undervisningen.

Arbetslagen/teamen har kommit olika långt i sitt arbete med processvägg. För

mig som rektor är det viktigt att jag ser till att pedagoger får ta del av varandras processer och utbyta erfarenheter och tankar när arbetet med processvägg är igång. På så vis kan väggen skapa nya möjligheter. Det är viktigt att pedagoger har insikten om att det inte finns något rätt eller fel då det gäller detta arbete. När vi reflekterar tillsammans med barnen kan vi skapa nya förståelser och insikter. Våra erfarenheter blir till ny kunskap. När vi reflekterar tillsammans över vardagssituationer kan vi få syn på invanda mönster, normer och värderingar samt oskrivna regler som finns i vår utbildning.

Processvägen öppnar förhoppningsvis även upp för att vårdnadshavare kan bli mer involverade i utbildningen, skapa större insyn samt öka delaktigheten.

- Förtydligande pedagogik, TAKK och bildstöd.

Förtydligande pedagogik, TAKK och bildstöd var det område som vi såg i kartläggningen hösten 2019 att vi behövde utveckla och därför genomfördes det en fortbildning i detta som var webbaserad. Utbildningen i ledning av vägledare nådde ut till samtliga pedagoger. Dock kan vi idag se, ute i verksamheten, att detta arbete lätt glöms bort bland vissa pedagoger. Att arbeta med förtydligande pedagogik är något som stärker alla barn. Alla barn har rätt till ett språk och genom att arbeta med TAKK och bildstöd förstärker det kommunikationen hos flera barn. Framförallt hos de yngre barnen som inte har ett utvecklat verbalt språk. Det är viktigt att alla pedagoger praktiserar detta i vardagen och implementerar det i sitt förhållningssätt. Att känna sig trygg i TAKK och bildstöd kräver daglig repetition för att kunskapen ska bli befast. Detta är ett område som vi ser att vi behöver ha återkommande repetition i för att bibehålla kunskap och hålla det levande i vardagen.

- Stärka pedagogernas roll i barns lek och samspel. Vägledarna kompetensutvecklas i främjande och förebyggande lek gällande inåtvända och utåtagerande barn. Skapande förskola projekt för förskolans med drama och musik som verktyg i leken för att främja barns lärande, kreativitet och fantasi.

Fortbildningen kring att stärka pedagogernas roll i barns lek och samspel har genomförts under ledning av vår specialpedagog. När barn leker berättar de alltid något om sig själva. För att kunna ta del av dessa berättelser är det viktigt att vara en närvarande pedagog. Om vi pedagoger använder flera sinnen och olika "glasögon" för att se språk, matematik mm, så ser vi med hjälp av leken barns lärande och vad det är som väcker barns nyfikenhet och intressen. Samtidigt ser vi vart barnen är på väg i sitt lärande eller vad det är som skulle behövas i utbildningen för att lärandet ska fortgå och fördjupas. Härigenom kan pedagogerna ge barnen tillgång till just de verktyg som de behöver för att utvecklas och lära mer. Men en återkommande fråga är alltid den om huruvida pedagoger ska delta i barns lek eller om barnen ska ha sin lek ifred från vuxna? Som forskaren Margaretha Öhman och Skolforskningsinstitutet (2019) lyfter är

det viktigt att pedagoger har kunskap om de olika roller som de kan inta i barns lek såsom materialförvaltare, rekvisitör, regissör eller lekledare och att man har förmågan att kunna växla mellan dessa. En del vuxna kan känna sig osäkra inför varandra när de ska delta i leken. Det enda sättet att skapa självförtroende är genom lek med barnen. Det är med andra ord inte bara barn som växer genom lek utan även pedagoger kan finna nya sidor hos sig själv.

Fortbildningen har skett genom teams vilket har försvårat det kollegiala lärandet mellan pedagoger. Flera känner sig obekväma kring användandet av teams vilket hämmar diskussionerna kring ämnet. Dock är fortbildningen väldigt uppskattad. Utvärderingen av fortbildningen visar att pedagoger tycker att de har fått med sig flera olika verktyg för att stötta barns lek. Dock önskar de mer repetition av lek och dess betydelse för barns utveckling. Vi kommer därför att fortsätta med detta tema under hösten 2021. Skapande förskola med drama och rytmik gav flera infallsvinklar och nya tips hur pedagogerna kan arbeta och utveckla barns lek och lärande.

- Stärka förskollärarnas ledarskap, att leda kollegor.

Arbetslagsledarna tillsammans med rektorer har deltagit på en ledarskapsutbildning för att stärka förskollärarnas ledarskap, öka kunskapen i att leda kollegor, lära sig om olika ledarstilar samt reflektera över hur jag själv är och vill/kan vara. Tanken är att fler förskollärare ska gå denna utbildning, dock har vi pausat den under rådande pandemi och kommer att återuppta fortbildningen när möjlighet ges. Vid sista tillfället fick vi nämligen ha utbildningen via teams, vilket ledde till att vi inte kunde genomföra praktiska övningar samt att vi återigen såg att det hämmade det kollegiala lärandet. Det blir inte samma kvalitet på diskussionerna som när vi träffas fysiskt.

- Fortsatt arbete med organisation utifrån Skolverkets rekommendationer för minskade barngrupper utifrån varje förskolas förutsättningar.

Pedagoger uttrycker ofta att de vill ha en nära och varm relation till varje barn men hävdar också att vissa strukturer gör det svårt att nå dit. Ju större barngrupperna är, desto mindre uppmärksamhet får varje enskilt barn. När barngruppen delas in i mindre grupper ökar inte bara möjligheten till fokus på varje enskild individ utan också möjligheten till bättre lärarkvalitet. Även barns möjlighet till inflytande och delaktighet ökar.

Från och med hösten 2020 arbetar samtliga förskolor med att dela barnen i mindre grupper och vi strävar efter att följa Skolverkets rekommendationer för minskade barngrupper. Förutsättningarna har sett olika ut då vissa avdelningar/team har varit mer utsatta för personalfrånvaro och vi har då fått tänkt om på förskolan. Dock har vi hela tiden förhållit oss till att barnen ska vistas i mindre grupper under större delen av dagen. Flera pedagoger ser vinningen med att själv eller tillsammans med en kollega ansvara över en

mindre grupp medan andra pedagoger är mer obekväma med att arbeta ensam med en liten grupp barn. Dock överväger fördelarna. Barn som vistas i mindre grupper får mer "lugn och ro" i sin lek, mindre relationer att förhålla sig till under en dag och det ökar möjligheten till samspel och kommunikation mellan pedagoger och barn. Det är också lättare för varje pedagog att bemöta varje enskild individ där de befinner sig och även följa barns nyfikenhet och intressen då de planerar för utbildningen.

Det är viktigt i denna organisation att vi inte stirrar oss blinda på antal barn i varje grupp eller team utan tar hänsyn till pedagogernas utbildning och kompetens, personaltätheten relaterat till antal barn, barngruppens sammansättning och den fysiska miljön. Detta är avgörande faktorer som ska styra gruppens storlek. I Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Måluppfyllelse i förskolan står det följande: "Som riktmärke för antal barn i en barngrupp rekommenderar Skolverket 6-12 för barn i åldern 1-3 år respektive 9-15 för barn i åldern 4-5 år. Riktmärket ska tolkas som något att förhålla sig till och inte något statistiskt. Det kan alltså vara både färre eller fler barn i en barngrupp än vad riktmärket anger, beroende på hur väl de tidigare nämnda faktorerna fungerar tillsammans".

Det vi kan se så här långt, är att arbeta i en organisation med flera mindre gruppsammansättningar, kräver en tydlig struktur samt stor flexibilitet hos pedagogerna. Vi kommer att arbeta vidare med att utveckla organisationen på våra förskolor så att det passar respektive förskola med dess förutsättningar och resurser.

- Arbetsglädje, feedback, stresshantering och återhämtning.

Är ett arbete som ständigt pågår. Tillsammans med mig som rektor har hälsoinspiratörerna samt arbetsmiljögruppen en stor och viktig uppgift då det gäller att se till att alla trivs och känner glädje att gå till arbetet. Dock är detta ett arbete som måste göras tillsammans med samtliga pedagoger. Vi är varandras arbetsmiljöer. Vi har bland annat under läsåret pratat om att tillstånd smittar och att alla måste ta ett eget ansvar över hur vi bemöter kollegor, barn, vårdnadshavare och andra i vår vardag.

Då vi under hösten implementerade förskolans gemensamma vision, så har vi arbetat en del med feedback och förståelsen över hur viktigt det är att ge positivt liksom konstruktiv feedback för att alla ska kunna utvecklas till sitt bästa jag.

Vi har inspirerats av författaren och föreläsaren Christina Stiellis tankar kring att arbetsglädje är allas ansvar och vi har även tagit hjälp av adekvata artiklar kring ämnet för att öka kunskapen och medvetenheten kring medarbetarskap. Vi är varandras arbetsmiljöer!

Under hösten har samtliga team/arbetslag skrivit arbetslagskontrakt för att

skapa en större förståelse för varandra, en vi-känsla samt en samsyn kring uppdraget. Arbetslagskontrakten har sedan regelbundet lyfts i arbetslagen/teamen för att säkerställa att de följs.

- Resursfördelningsmodellen, transparens och förståelse för budgetarbete.

Under hösten påbörjades arbetet med att introducera en ny resursfördelningsmodell. Först fick vi rektorer en redogörelse över vad det skulle innebära för framtiden, därefter har pedagogerna fått en dragning av vår ekonom och i anslutning till detta fått ställa frågor kring modellen.

Resursfördelningsmodellen innebär ett nytt sätt att tänka kring ekonomi. Vi har från och med våren 2021 varit tvungna att dra ner på vår grundbemanning på samtliga förskolor. Vi har skrivit riskbedömningar kring detta om hur det kan komma att påverka framtida utbildning, arbetsmiljö och vår möjlighet att leva upp till de lagar och förordningar som vi är ålagda att följa.

En farhåga som jag som kan se med resursfördelningsmodellen är att vi får allt fler barn som är i stort behov av stöd. Det är rektorns uppgift att se till att alla elever utvecklas så långt som möjligt vilket det står tydligt om i skollagen. Men med lagen följer ingen automatisk utbetalning av ekonomiska medel, vilket gör att det blir mitt ansvar att inom ramen se till att alla barn får det stöd de behöver och att pedagogerna får en god arbetsmiljö.

7 Kommande utvecklingsområden

- Att lyfta andra till sitt bästa jag och skapa möjligheter för utvecklingsarbete, organisera för kollegialt lärande och skapa goda förutsättningar för en hållbar arbetsmiljö.
- Synliggörande dokumentation genom processvägg.
- Förtydligande pedagogik, TAKK och bildstöd.
- Stärka pedagogernas roll i barns lek och samspel. Skapande förskola projekt för förskolans med drama och musik som verktyg i leken för att främja barns lärande, kreativitet och fantasi.
- Stärka och skapa likvärdighet i språkutvecklande arbetet på förskolorna med Före Bornholmsmodellen.
- Stärka förskolläraernas ledarskap, att leda kollegor.
- Fortsatt arbete med organisation utifrån Skolverkets rekommendationer för minskade barngrupper utifrån varje förskolas förutsättningar.
- Resursfördelningsmodellen, transparens och förståelse för budgetarbete.